

Täysistunto

Torstai 26.5.2016 klo 16.00—19.04

5. Lakialoite laiksi elintarvikelain muuttamisesta

Lakialoite LA 29/2016 vp Ilmari Nurminen sd ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Keskustelu

18.03 **Ilmari Nurminen sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Lakialoite laiksi elintarvikelain muuttamisesta tähtää ruokahävikin vähentämiseen Suomessa. Aloitteessa esitetään lisättäväksi elintarvikelakiin ehdollinen jakeluvelvoite. Laki velvoittaa luovuttamaan myynnistä tai käytöstä poistetut syömäkelpoiset elintarvikkeet voittoa tavoittelemattomien kolmansien tahojen käyttöön taikka asettamaan kyseessä olevat elintarvikkeet itse jaettavaksi, jos se on kohtuudella mahdollista. Lakialoite koskee kunnallisia toimipisteitä, kauppoja, leipomoja ja vastaavia tuotteita myyviä yrityksiä. Lakialoitteen myötä syömäkelpoista ruokaa ei enää voisi heittää roskeen, jos joku voittoa tavoittelematon taho sitä itselleen pyytää eteenpäin jaettavaksi. Tällaisia tahoja ovat esimerkiksi ruokavastusjärjestöt tällä hetkelläkin. Lakialoitteella ei ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia valtiontalouteen, ja lakialoite ei tässä muodossa aseta myöskään sanktioita. Lakialoitetta on valmisteltu kuuden puolueen kansanedustajan yhteistyöllä.

Tällä hetkellä Suomessa hävikkiruuan jakelu perustuu vapaaehtoisuuteen ja erilaisiin kokeiluprojekteihin, mutta vakiintunutta käytäntöä ei ole vielä muodostunut. Me allekirjoittaneet yli sata kansanedustajaa haluamme vähentää ruokahävikkiä sekä edistää kestävämpää ruokakulutusta ja kiertotaloutta sekä nostaa ruuan arvostusta Suomessa. Ranskassa parlamentti velvoitti hiljattain kaupat luovuttamaan poistettavat elintarvikkeet jaettavaksi eteenpäin ja on jo ottanut askeleen kohti kestävämpää kehitystä. Tästä Suomenkin pitäisi ottaa mallia.

Aloitteen tarkoituksena on vähentää ruokahävikkiä ja muun elintarvikeperäisen jätteen määrää. Ruokahävikillä tarkoitetaan syömäkelpoisen ruuan päätymistä jätteeksi. Elintarvikkeiden tuotanto, jalostus ja kuljetus aiheuttavat merkittävän osan maailman ympäristökuormituksesta. Kun ruokaa päätyy roskikseen, kuormitus on silloin turhaa. Ruokahävikin vähentäminen edistää niin ekologista, sosiaalista kuin taloudellistakin kestävyyttä. Lakialoite on EU:n ja hallituksen kiertotaloustavoitteiden mukainen.

Ruokaa päätyy roskikseen tällä hetkellä uskomattoman paljon, maailmanlaajuisesti peräti 25—30 prosenttia kaikesta maapallolla tuotetusta ruuasta. Suomessa ruokahävikkiä kertyy vuosittain jo varovastikin arvioiden noin 400 miljoonaa kiloa. Ruokapalveluiden

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2016 vp

osuus on noin 20 prosenttia, teollisuuden osuus noin 28 prosenttia ja kaupan alan noin 20 prosenttia eli yli 65 miljoonaa kiloa vuodessa. Tällä hetkellä siitä vain noin 10—15 prosenttia lahjoitetaan ruoka-apuun.

Hävikkiruuan ilmastokuormitus on myös suuri, sillä hukkaan menevään ruokaan on panostettu resursseja koko tuotantoketjun varrella viljelystä aina pakkaamiseen ja kuljettamiseen. Vuosittainen ruokahävikki vastaakin noin 100 000 henkilöauton päästöjä.

Samaan aikaan suomalaisissa leipäjonoissa käy vuosittain tuhansia, ellei jopa kymmeniätuhansia ihmisiä. RAY:n mukaan vuonna 2014 leipäjonoissa kävi säännöllisesti jopa 12 600 ihmistä ja luku on kasvamaan päin. Tämä kertoo huono-osaisuuden lisääntymisestä ja siitä, että yhä useampi pienituloinen ei pärjää. Pelkkä hävikkiruuan jakelun tehostaminen ei ole tietenkään riittävä ongelman ratkaisemiseen, vaan köyhyyden torjuntaan tarvitaan määrätietoisesti sosiaali- ja työllisyyspoliittisia keinoja. Ruoka-avun jakelu on kuitenkin arvokasta työtä, jolla voidaan väliaikaisesti paikata hyvinvointivaltion aukkoja, ja ruokahävikin vähentämisen ja sen hyötykäyttämisen pariin tulisi saada enemmän toimijoita, ja toimivat konseptit tulisi ottaa käyttöön laajemmin. Tässä poliittinen ohjaus on merkittävässä roolissa.

Ruokahävikin torjumiseksi tarvitaan muutoksia asenteisiin ja toimintatapoihin sekä ruuan arvostuksen lisäämistä. Suomessa on viime aikoina herätty kiitettävästi aiheeseen. Aiheen ympärille on syntynyt innostava ja innovatiivinen kulttuuri, joka yhdistää monen toimintakentän toimijat. Esimerkiksi monessa kunnassa on ryhdytty hyötykäyttämään koulu-ruokailusta ylijäänyttä tähderuokaa myymällä sitä edullisesti eteenpäin muille ruokailijoille. Parhaimmillaan hävikistä syntyy arvokkaampia tuotteita ja uutta liiketoimintaa, työllisyyttä ja yhteisöllisyyttä.

Kiertotalousajattelun hengessä syömäkelpoista ruokaa voitaisiin ohjata takaisin ruokaketjuun ja syömäkelvoton hävikki hyötykäyttöön ravinteina. Helsingissä on parhaillaan menossa yksi tällainen innovatiivinen kiertotaloushanke From Waste to Taste. Hankkeen tiimoilta perustetaan ruuan kierrätyskeskus, jonne ruoka kuljetetaan ja jossa hävikki lajitellaan lahjoitettavaksi suoraan ruoka-aputoimijoille tai kerätään ruokahävikkiravintolaan. Hankkeen hävikkiruokaravintola on saanut suuren suosion niin lounas- kuin illallisravintolana. Voittoa tavoittelematon hanke työllistää työttömiä, nuoria, pitkäaikaistyöttömiä ja maahanmuuttajia pääsemään kiinni työelämään.

Juuri tällaista kehitystä meidän tulee tukea poliittisella päätöksenteolla. Lainsäädäntö on yksi tapa patistaa yhteiskuntaa oikeaan suuntaan. Suomi voisi olla kiertotalouden, eettisen kulutuksen, vihreämmän talouden ja innovatiivisemman ruuantuotantoketjun edelläkävijä. Ei ole järkevää haaskata ruoka-aineita ja työtä hukkaan, vaan lisätä resurssien tehokkuutta ja niiden käyttöä. Lainsäätäjinä voimme pyrkiä luomaan rakenteita, jotka kannustavat kansalaisia kuluttamaan kestävämmän ja eri ruokatuottajia tarjoamaan ympäristöystävällisemmin.

Näillä perusteilla toivon, että maa- ja metsätalousvaliokunta aloittaa asian käsittelyn ja selvittelyn nopeasti ja että laki astuisi Suomessa voimaan mahdollisimman nopeasti.

18.10 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Tänään puhumme tärkeästä asiasta, ruusta: Ruoka pitää meidät elossa, ruoka luo työpaikkoja, ruoka ja sen tuotanto ylläpitää maa-seudun elinvoimaa, ruoka on kulttuuria, ruuan äärellä perheet ja ystävät kokoontuvat. Kaikille ruokaa ei riitä joka aterialle. Ruoka on myös politiikkaa. Heitämme ruokaa roskiin monessa eri vaiheessa. Eniten ruokaa päätyy biojäteastiaan kodeissa, mutta paljon hävik-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2016 vp

kiä syntyy myös teollisuudessa, kaupassa ja ravintoloissa. Yhteensä roskeen heitetyn ruuan määrä on noin 10—15 prosenttia kaikesta syömäkelpoisesta ruuasta. Sen arvo on vuosittain noin 500 miljoonaa euroa, ja summan maksavat lopulta kuluttajat eli me kaikki.

Ruokahävikki on ongelma ekologisen, sosiaalisen ja taloudellisen kestävyyskannalta. Ruuantuotanto aiheuttaa lähes kolmanneksen ilmastovaikutuksista, ja yli puolet Suomen vesistöä rehevöittävästä kuormituksesta syntyy ruuantuotannosta. Jos syömäkelpoinen ruoka päätyy roskeen, ovat kaikki nämä päästöt syntyneet turhaan. Ruuan heittäminen roskeen tuntuu irvokkaalta, kun yhä useampi suomalainen hakee ruokansa leipäjonoista.

Globaalisti aliravitsemus ja ruuan puute on yhä suuri ja polttava ongelma. Samaan aikaan kauppoissa heitetään vuosittain valtavasti syömäkelpoista ruokaa lukittuihin roskalaitteisiin. Yhtälö on kestävä. Syömäkelpoinen ylijäämäruoka pitää saada sitä tarvitsevien ulottuville. Juuri siihen tällä lakialoitteella pyritään. Ihmisten toimeentulon ongelmia tämä aloite ei tietenkään ratkaise, vaan siihen tarvitaan lisää työpaikkoja sekä riittävä ja oikeudenmukainen sosiaaliturva. Syömäkelpoisen ylijäämäruuan saattaminen sitä tarvitsevien saataville olisi kuitenkin järkevää ja oikeudenmukaista ja ympäristöystävällistä politiikkaa.

Arvoisa puhemies! Olen todella iloinen tästä lakialoitteesta ja siitä, että se sai niin paljon allekirjoituksia. Tein jo viime kesänä toimenpideohjeen ruokahävikin vähentämiseksi. Nyt laitoimme eri puolueiden kansanedustajien kanssa liikkeelle tämän lakialoitteen, ja on aivan mahtavaa, että yli sata kansanedustajaa on allekirjoittanut aloitteen, ja uskon, että tämä pääsee valiokunnan käsittelyyn. Kiitokset aloitteellisuudesta edustaja Nurmiselle.

Arvoisa puhemies! Esitämme, että myynnistä poistetut syömäkelpoiset elintarvikkeet on luovutettava voittoa tavoittelemattomille tahojen ruokajakelua varten. Tämä koskisi kauppiaita, leipomoita ja joukkoruokailuja, kuten kouluja ja sairaaloita. Ne voisivat myös halutessaan itse huolehtia jakelusta. Ylijäämäruuan jakelusta on Suomessa kokemuksia jo tähän asti, mutta tämä jakelu on tähän saakka ollut kauppojen vapaaehtoisten toimien varassa. Monilla kaupoilla on paljon hyviä käytäntöjä hävikin vähentämiseksi ja ylijäämäruuan hyödyntämiseksi ja jakelemiseksi, ja näitä hyviä käytäntöjä voitaisiin nyt ottaa laajemmin käyttöön.

Tämä asia ei kuitenkaan mielestäni voi olla täysin vapaaehtoisuuden varassa, sillä vaikka monet edelläkävijäyritykset ja toimipaikat ovat kehittäneet hyviä käytäntöjä, niin silti edelleen liian paljon syömäkelpoista ruokaa laitetaan roskeen lukkojen taakse. Lakiin lisättävä ruokajakeluvuoro auttaisi vähentämään ruokahävikkiä kauppojen ja ruokaloitten osalta. Se on kuitenkin vain osa koko ruokahävikistä. Tämän lisäksi meidän jokaisen tulee kantaa oma vastuu jääkaapistamme ja omasta tarjottimestamme. Yksilökäyttäytymiseen ei laeilla juuri pystytä puuttumaan, mutta pienellä tiedostamisella, suunnittelulla ja järkevällä toiminnalla jokainen meistä voi vähentää ruokahävikkiä omalta osaltamme.

Arvoisa puhemies! Tämä lakialoite on herättänyt paljon mielipiteitä. Aloitetta on kiitellyn tärkeänä asiaa puuttumisesta ja toisaalta moitittu byrokratian lisäämisestä. On myös sanottu, ettei aloitetta voi sellaisenaan hyväksyä. Mutta ei huolta — sitä varten meillä on eduskunta, että säädämme ja muokkaamme täällä lakeja. Valiokuntatyössä on varmasti mahdollista viilata lain pykälät kuntoon siten, että aloitteen tarkoitus ja tavoite säilyy. Joka tapauksessa on hyvä, että aloite on jo nyt herättänyt paljon keskustelua tärkeästä aiheesta eli ruokahävikin vähentämisestä. Keskustelu jatkuu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2016 vp

18.15 Susanna Koski kok: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä olevan ruokahävikkiä koskevan lakialoitteen tarkoitusperät ovat kiistatta hyvät. Olemme varmasti jokainen samaa mieltä siitä, että on kaiken järjen vastaista heittää hyvää syömäkelpoista ruokaa roskeen. Ruokahävikin vähentämistä ei kuitenkaan hoideta kuntoon sääntelyn ja velvoitteiden lisäämisellä. Hallitus on tehnyt hyvää työtä turhan sääntelyn purkamisessa, ja maalaisjärki tulisi pitää mielessä myös tässä keskustelussa.

Lakialoitteen tarkoituksena on velvoittaa muun muassa kunnalliset toimipisteet, kauppiaat ja leipomot luovuttamaan syömäkelpoisen ylijäämäruokansa jakeluun. Lakialoitteella ei olisi vaikutusta kotitalouksien ruokahävikkiin, jonka suhteellinen osuus on kuitenkin mittavin ruokahävikin kokonaismäärästä. Tämän tiedon tukena ovat monet tutkimukset, joiden mukaan kotitalouksissa heitetään roskeen syömäkelpoista ruokaa noin 24 kiloa henkeä kohden vuodessa.

Lakialoitteessa todetaan, ettei aloitteella ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia valtiontalouden näkökulmasta. On kuitenkin otettava huomioon mahdolliset kustannukset ja ylimääräiset velvoitteet ja vastuut, jotka laki toteutuessaan aiheuttaisi yrittäjälle, kauppiaille. Paras ja tehokkain keino kaiken ruokahävikin vähentämiseen on ennakointi. Tämä pätee niin kotitalouksiin kuin kaikkeen kaupalliseenkin toimintaan. Avainasemassa ovat suunnittelu ja vapaaehtoisuus.

On päivänselvää, että sekä kunnalle, kauppiaille että kotitaloudelle syömäkelpoisen ruuan pois heittäminen on taloudellisesti tappiollista toimintaa. Hävikin vaikutus liiketoimintaan ja sen kannattavuuteen on itsessään kannustin mitoittaa ostojaan mahdollisimman tarkasti, jotta hävikkiruuan määrä jää mahdollisimman pieneksi. Itse asiassa koko elintarvikeketjulla on osansa ruokahävikin vähentämisessä. Käytännölliset koot ja tavat niin pakauksissa kuin valmistuksessa edesauttavat ruuan säilymistä sekä jälleenmyyntiä.

Ruokahävikkiä pienennetään jo tälläkin hetkellä monessa kaupassa ja kunnassa. Kuten nytkin myös jatkossa ruokahävikin pienentämisen tulee perustua vapaaehtoisuuteen ja maalaisjärkeviin käytäntöihin. Suomessa kauppiaat ja kunnat ovat tälläkin hetkellä halukkaita jakamaan ylimääräiset myynnistä poistetut elintarvikkeet järjestöille, jotka puolestaan jakavat niitä eteenpäin. Meidän tulee jatkossakin kannustaa hävikkiruuan määrän pienentämiseen, mutta velvoittavalla sääntelyllä sitä ei tule tehdä. Tämänkaltaisen sääntelyn myötä pahimmassa tapauksessa maksukykyisillekin asiakkaille olisi kaupan hyllyllä tarjolla lähinnä eioota. Sellaisia todennäköisiä tilanteita tuskin tällä lakialoitteella tavoitellaan.

Arvoisa puhemies! Sikäli kuin eduskunta säätää ruokakauppiaita velvoittavaa lainsäädäntöä, sen lähtökohtana tulee olla ydintehtävän eli ruuan myynnin edistäminen eikä sen jakamisen edistäminen.

18.19 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvät edustajakollegat! Edellä edustaja Koski puhui tästä asiasta kyllä monessa mielessä varsin järkevällä tavalla. Itse tein kirjallisen kysymyksen asiasta viime vuoden kesällä ja siinä kerroin olevani valmis myös lakialoitteen tekemiseen ja sain silloin kyllä aika paljon juuri tämän suuntaista viestiä, mitä edustaja Koski puheenvuorossaan esille toi. Olen itse edustaja Nurmisen, edustaja Mykkäsen ja kumppaneiden tekemän lakialoitteen toki allekirjoittanut, mutta tämä on aiheellista pohdintaa, että tarvitsemmeko me lopulta tämän sääntelyn tai voiko se jopa viedä tilannetta huonompaan suuntaan kuin tällä hetkellä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2016 vp

Meillä Suomessahan vanheneva ruoka kaupassa ennen muuta menee ensin alekoriin, ja sieltä hyvin monissa tapauksissa kaupat jakavat sitä leipäjonoihin eli hyväntekeväisyyteen. Meillä käytetään tätä ruokaa myös bioetanoliin, ja uskoisin, että muun muassa edustaja Mykkänen haluaa jatkossakin, että myös bioetanolin käyttö olisi yksi vaihtoehto sellaisessa vanhenevassa ruuassa, jota ei esimerkiksi hyväntekeväisyyden kautta jakoon voitaisi laittaa. Vapaaehtoinen tie on saanut aikaan jo Suomessa varsin hyviä tuloksia. S-ryhmällä esimerkiksi ruokahävikkiä ei päädy tällä hetkellä lainkaan kaatopaikoille. S-ryhmällä on hyväntekeväisyysjärjestöjen kanssa tehtynä yli 300 sopimusta, missä tämä jako tapahtuu varsin tehokkaasti. Myös kauppiasvetoinen Kesko toimii samalla tavalla. Kesko selvitti tätä tilannetta itse asiassa tämän keskustelun esille noustessa reilu vuosi sitten, kun Ranskassa ryhdyttiin tätä lainsäädäntöä säätämään, mikä sielläkin joutui alkuun hieman vaikeuksiin ja on nyt mennyt eteenpäin. Kesko selvitti omilta kauppailtaan, ja 130 kauppiasta 118 lahjoitti ruokahävikin hyväntekeväisyyteen ilman pakottavaa lainsäädäntöä. Miksi 12 ei lahjoittanut? Syy oli se, että heidän kunnissaan tai kylissään, missä pienet ruokakaupat olivat, ei ollut sopivaa hyväntekeväisyystoimijaa eli ei löytynyt kumppania tähän ruuan vapaaehtoiseen jakamiseen.

Niin kuin edustaja Koski edellä toi esille, ja itse asiassa joku muukin tässä keskustelussa, kauppaa suurempi ruokahävikki meillä syntyy kodeissa. Tässä meillä olisi jokaisella peiliin katsomisen paikka. Emme ole onneksi esittämässä vielä pakkosyöntiä koteihin, että ruoka olisi sieltä syötävä. Meillä jokainen suomalainen heittää itse asiassa kodeissa ros kiin vuodessa 20—30 kiloa syömäkelpoista ruokaa, ja kaupan hävikki on tästä noin puolet, 12—14 kiloa vuositasolla. Sen takia kannustan kyllä valiokuntaa, kun he käyvät tästä asiasta perusteellisen käsittelyn, niin kuin yli sadan kansanedustajan lakialoitteen käsittelyyn kuuluu, myös käymään läpi näitä kysymyksiä, joita tässä muutkin edustajat ovat esille nostaneet. Yhtenä tietysti valistus on tärkeää sinne koteihin, mutta myös se, että voisimmeko me löytää keinoja, että pakkauskokoa pienennettäisiin. Meillä usein kasvavassa sinkku- ja kahden henkilön perheiden yhteiskunnassa monet paketit ovat turhan suuria, ja sieltä kinkkupaketista aina muutama kinkku jää sellaiseksi, että ne eivät enää ole sitten syömäkelpoisia. Toinen on ihan valistuksen pieni keino asiaan, mihin itsekin välillä syyllistyy: jos purkissa taikka paketissa lukee, että parasta ennen -päiväys on mennyt umpeen, niin meikäläinen — en enää ehkä niin paljoa kuin joskus vähän nuorempana, mutta tiedän, että aika moni suomalainen — lukee sen kuin se olisi viimeinen käyttöpäivä, ja näinhän se suinkaan ei ole.

Mutta haluan kiittää edustaja Nurmista, Mykkästä ja muita edustajia, jotka ovat tämän lakialoitteen yli sata nimeä keränneet, hyvästä työstä ja siitä, että tämä asia, joka on noussut keskusteluun lukuisten kansanedustajien toimesta jo ennen tätä lakialoitetta, saadaan nyt perusteellisesti läpi käytyä. Ja jos ei pakottavaan (Puhemies koputtaa) lainsäädäntöön lopulta päädytä, niin toivon, että etsitään niitä keinoja, millä ruokahävikkiä voidaan pienentää kaikissa paikoissa.

18.24 Kai Mykkänen kok: Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat! Ensinnäkin, erittäin ilahduttavaa käydä näin rakentavaa keskustelua täällä asiasta. Se ei ehkä aina ole tämän salin parhaita ominaisuuksia.

Ensinnäkin, kyllähän se on aika hätkähdyttävä fakta, että jopa noin neljäsosa maailmassa tuotetusta ruuasta päättyy haaskuuseen ketjun eri osissa — jopa neljännes kaikesta siitä ruuasta, mitä maailmassa tuotetaan. Suomessakin arviot liikkuvat 330—460 miljoonan ki-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2016 vp

lon välillä vuodessa, siis niissä elintarvikkeissa, jotka eri vaiheissa elämänkaartaan päätyvät haaskuuseen, vaikka olisivat vielä ihmisravinnoksi kelpaavia. Niin kuin tässä lukuisat edustajat ovat todenneet aivan oikein ja niin kuin itse asiassa aloitteen perusteluihinkin on suoraan kirjattu, suinkaan kaupan ala ei ole se suurin ketjun kohta, josta tuota syömäkel-poista ruokaa valuu haaskuuseen, vaan suurin kohta on itse asiassa me kotitaloudet kukin omassa elämässämme. Siitä noin 300—400 miljoonasta kilosta, mikä Suomessa haaskuu-seen häviää turhaan, noin 40 prosenttia häviää siellä kodeissa ja noin 20 prosenttia häviää kaupan päässä.

Mutta sitten tietysti, jos katsotaan faktuaalisesti, mitä asioita asialle voidaan tehdä yhteiskuntana, niin meillä on tietysti biojätteen erilliskeräily jo nyt järjestetty myös kotitalouksissa, mutta niin kuin tässä edustaja Heinonenkin sanoi, ehkä emme ole tälläkään porukalla säättämässä syömispakkoa tai koirapakkoa tai muuta vastaavaa sinne kotitalouksiin, jotta siitä puolesta päästäisiin eroon. Sen sijaan kaupan kohdalla tämä on relevantti kysymys, voiko yhteiskunta tehdä proaktiivisesti enemmän.

Toki kaupan ala tekee jo nyt varsin paljon, ja tämä keskustelu on tässäkin selvästi jo auttanut siihen, ja tiedän, että jo ihan tämän aloitteen tekeminenkin on nyt Päivittäistavara-kauppa-yhdistyksen piirissä saanut aikaan työryhmytyöskentelyä, ja uskon, että vie asiaa eteenpäin. Esimerkiksi S-ryhmä täällä pääkaupunkiseudulla tavoittelee sitä, että 10 prosenttia kaikesta leivästä, joka jää siis syömäkelpoisena kauppaan, lahjoitettaisiin, ja on isompia pilottiprojekteja olemassa. Kuitenkin on täysin selvää, että valtaosa vielä siitä syömäkelpoisesta ruuasta, joka kaupassa ikään kuin käsiin jää, tällä hetkellä menee valitettavasti haaskuuseen.

Sen takia itse olen sitä mieltä, että vaikka olen tällainen liberaali ekonomisti pohjaajattelultani, niin pieni tuuppaaminen lakiteitse tässä asiassa on hyväksyttävää, kunhan me minimoimme sen mikromanageerauksen, johon ikään kuin samalla syyllistymme. Sen takia on tietysti tärkeätä, että tässä aloitteessakin joka tapauksessa lähdetään siitä, että jake-luvelvoite hyväntekeväisyyteen olisi mahdollinen eli se ei ole kaupan vastuu etsiä ja löytää ja synnyttää sitä hyväntekeväisyysjärjestöä, joka sen jakaa, vaan pitää aina silloin, jos on ovelle tulossa hyväksyttävä, vastuullinen hakija, olla valmis luovuttamaan mieluummin hänelle kuin laittamaan takaovesta sitten roskikseen. Siitähän tässä viime kädessä on kysymys. Myöskään kaupan vastuu ei sitten enää jatku siitä hetkestä, kun se on asianmukaisesti luovutettava.

Tässä muutamat puhujat ovat ihan ymmärrettävästi esittäneet, että vapaaehtoisuuden tie on aina ensisijainen, mutta kiinnittäisin kuitenkin huomiota siihen, että pahoin pelkään, että silloin kun metsäteollisuudessa vielä käytettiin kloorivalkaisua ja moni teollisuuspaikkakunta oli pyykitkin valkoisina siitä silloin ja haju oli kunnollinen, niin olisiko vieläkin, saati jo kolmisenkymmentä vuotta sitten, siirrytty toisiin menetelmiin, jos ei siinä lainsäätäjä olisi tullut peliin. Silloin kun katalysaattorit tulivat, niin puhuttiin, että autoilu menee ihan mahdottoman kalliiksi. No, ei mennyt. Mikä näitä yhdistää, on, että nämä ovat sentyyppisiä ikään kuin volyymiuudistuksia, että se näyttää etukäteen ehkä hankalalta ja isolta, mutta sitten jos se lähtee käyntiin, niin kustannukset menevät pieniksi, ja siinä tarvitaan tällamoista tuuppaamista.

Tätä toivottavasti nyt valiokunta voisi sitten rakentavasti harkita myös, mitä ehkä rajoituksia ja tarkennuksia tämän aloitteen pohjalta voi tehdä, mutta jotain on kuitenkin syytä tehdä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2016 vp

Myös on olemassa paljon muita keinoja, joita esimerkiksi Päivittäistavarakauppa-yhdistys itse on ollut aloitteellisesti ehdottamassa. Voitaishiinko esimerkiksi uudelleenpakkaaminen siellä kaupassa mahdollistaa ilman, että tuoteselosteet tehdään samalla tavalla kuin ikään kuin alkuperäisiin pakkauksiin tulee, jotta olisi siis helpompi tällaista parasta ennen -päivän menettänyttä mutta syömäkelpoista ruokaa myydä alennuksella? Voitaishiinko verovähenteisyydellä tuoda kannustin siihen, että jos hyväntekeväisyyteen luovuttaa, niin kauppa saa siitä itselleen myöskin enemmän rahaa kuin jos se välittää sen jätteeksi? Voitaishiinko kenties sitten, kun puhutaan eläimille käyttökelpoisesta hävikkiruusta, saada helpommin rehulahjoitukset ilman, että täytyy rekisteröityä rehualan toimijoiksi? Tässä kolme ehdotusta.

Mutta, arvoisa puhemies, luulen, että Ranskassa ollaan nyt lakisääteisesti luomassa jonkunlaista systeemiä, mutta olen varma, että meillä Suomessa pullopantin ainutlaatuisena maana on mahdollisuus paljon tehokkaampaan logistiikkaan ja tehokkaampaan järjestelmään. Meidän kaupan alan järjestömmme ovat jo ottamassa tästä palloa, mutta uskoisin, että kun valiokunta oikealla muotoilulla tätä asiaa kehittää, niin me saamme myöskin lainsäätäjänä omalta osalta tuupattua kehitystä oikeaan suuntaan.

18.30 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa herra puhemies! Perusasioiden kimpussa ollaan, ihminen tarvitsee elääkseen ruokaa.

Yksi maailman suurimmista ongelmista liittyy ruokaan: toisilla sitä ei ole, ja toisilla sitä on liikaa, ja näin sitä tulee heitetyksi roskiin. On arvioitu, että yksi kolmasosa maailmassa tuotetusta ruuasta heitetään pois — edustaja Mykkänen tuossa edellä totesi, että se olisi yksi neljäsosa, omien tietojeni mukaan puhutaan jopa kolmasosasta. Joka tapauksessa iso määrä, ja kysymyksessä on liian iso määrä.

Samanaikaisesti yli miljardi ihmistä eri puolilla maailmaa näkee nälkää, jopa kuolee. Ruokahävikki on toisaalta menetetty mahdollisuus ruokkia nälkäisiä, mutta ennen kaikkea se on maan, veden, energian, jopa työvoiman tuhlaamista. EU-komission mukaan ruuan ja juoman arvoketju tuottaa 16 prosenttia EU:n suorista kasvihuonekaasuista. Siksi ja näistä syistä on pakko miettiä, mitä asialle voisi tehdä. Hävikkiin johtavia syitä on monta, ja osaltaan se johtuu lainsäädännöstä. Osa sääöksistä on varmasti hyvin perusteltuja tarkoituksena suojella ihmisen terveyttä. Tästä huolimatta terveen järjen käytössä ei olisi mitään pahaa. Esimerkiksi koulujen ja laitosten suurkeittiöissä jätteeksi heitetty ruoka syö verovarot. Ylijäänyt ruoka kuljetetaan kalliilla kuljetuksella kompostoitavaksi jäteveroineen. Olisi kaikkien etu, jos tuo ylijäänyt täysin syömäkelpoinen ruoka voitaisiin kompostin sijaan jakaa työntekijöille tai jos sen voisi tarjota jollekin sitä tarvitsevalle.

Suomessa on ollut erilaisia kokeiluja, joissa jätteiden vähentämiseksi on muun muassa koulujen ylijäänyttä ruokaa myyty nimellisellä hinnalla, esimerkiksi 1,5 eurolla per annos. Välittömästi sivuilmiönä on alkanut keskustelu kilpailun vääristymisestä. Tämä ei kuitenkaan saa lamauttaa. Tosiasia on, ettei ruuan roskiin heittämisessä ole mitään järkeä. Ruokahävikkiin on onneksi lähdetty etsimään uusia ratkaisuja. On syntynyt erilaisia kampanjoita, uusia sovellutuksia, joissa esimerkiksi ravintolat voivat myydä ylijääneitä annoksia puoleen hintaan kotiin haettavaksi roskiin heittämisen sijaan. Suomen lainsäädäntö ei tätäkään helpota, vaan byrokratian vaativuus uuvuttaa ja yllättää monia alalle pyrkiviä.

Toivon, että valiokunta ottaa tämän aloitteen omaksi tärkeäksi asiakseen ja siten valmisteluunsa ja kuulee laaja-alaisesti toimijoita ja asiantuntijoita asiassa. Ilmastomuutos, nälkä ja terve järki edellyttävät, että suomalainen lainsäädäntö on toimiva ja mahdollistava.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2016 vp

Edustaja Nurmisen yhdessä muiden puolueiden edustajien kanssa tekemä ja yli sadan edustajan allekirjoittama aloite ruokahävikin vähentämiseksi on kannatettava ja erittäin tärkeä keskustelunavaus lainsäädännön osalle.

18.34 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Olen myös itse allekirjoittanut tämän aloitteen ja pidän kyllä hyvänä sitä, että edustaja Nurminen, Mykkänen, ja keitä kaikkia muita eri puolueista tässä on ollut mukana, ovat nostaneet tämän asian esille. Toki ymmärrän myös niitä puheenvuoroja, joita täällä aiemmin keskustelussa oli ja joissa korostettiin sitä, että olisi hyvä edetä vapaaehtoisista tiedä.

Tiedän kyllä, että esimerkiksi monet kaupat ovat siihen olleet jo valmiita: esimerkiksi omassa kotikunnassani, joka on myöskin edustaja Nurmisen kotikunta, tietääkseni kaikki kauppaliikkeet ovat olleet valmiita siihen, että lahjoittavat hyväntekeväisyyteen niitä ruokia, jotka eivät kaupaksi mene ja joilla on sitten pystytty auttamaan niitä ihmisiä, jotka ovat ruoka-avun tarpeessa.

Mutta näen kyllä sen — ja sen vuoksi halusin itsekkin tämän allekirjoittaa — että tämä on sellainen niin kuin tahdonilmaisu siitä, että tässä asiassa otetaan vieläkin vahvempi ote. Ja nyt on varmaan viisasta, että valiokunta sitten perusteellisesti tästä asiasta kuulee ja miettii, mikä voisi olla sitten se toimivin ratkaisu tämän asian edistämiseksi. Mutta tavoite tällä asialla on hyvä, ja on hienoa, että se on saanut eduskunnan enemmistön tuen.

18.36 Satu Taavitsainen sd: Arvoisa puhemies! Kannatan lämpimästi tätä lakialoitetta, jolla kunnalliset toimijat, kaupat, leipomot ja muut tuotteita myyvät yritykset velvoitetaan luovuttamaan syömäkelpoiset myynnistä tai käytöstä poistetut elintarvikkeet voittoa tavoittelemattomien kolmansien tahojen käyttöön tai jakamaan niitä itse.

Pidän hyvänä sitä, että tämä erittäin ajankohtainen ja tärkeä lakialoite ruokahävikistä nostaa esiin ruoka-avun ja ympäristönäkökulman. On väärin, että samaan aikaan, kun ihmiset Suomessa ja maailmalla näkevät nälkää ja kun maailmalla kärsitään ruoka-aineiden pulasta, heitetään meillä tonneittain ruokaa roskiin.

Hävikkiruuan jakamiseen liittyy sosiaalinen ja inhimillinen näkökulma. Leipäjonoista, kaupoista ja ravintoloista saatavaa ilmaista ruokaa ei noudeta huvikseen vaan nimenomaan tarpeeseen ja hätään. Monet ruoka-apua jonottavat ovat pudonneet huono-osaisuuteen ja köyhyyteen. Suurin syy köyhyyteen ja syrjäytyneisyyteen on työttömyys. Syvä köyhyys näkyy suoraan ihmisten terveyden ja ravitsemuksen huonontumisena: ensin liikuntaharrastukset ja lääkärikäynnit jäävät pois, lääkkeet ja monipuolinen ruoka jäävät ostamatta, lopulta varaa ei enää ole edes peruselintarvikkeisiin.

Tutkimusten mukaan ruoka-apua hakevista 40 prosenttia on työttömiä, 40 prosenttia eläkeläisiä ja loput muita. 60 prosenttia ruuan hakijoista on yksin eläviä. Pidän hälyttävänä sitä, että ruoka-avun jakelussa käyvistä ihmisistä yli viidennes on kokenut nälkää jatkuvasti tai melko usein.

Ruoka-apu ei korvaa meidän perusturvan aukkoja eikä ole ratkaisu köyhyyteen, mutta se on moraalinen ja eettinen päätös. On siis erittäin hyvä, että ruokahävikistä on vihdoinkin tehty lakialoite, ja kannatan sen hyväksymistä.

18.38 Tiina Elovaara ps: Arvoisa puhemies! Hävikkiruuan jakelu ei ole helposti ratkaistavissa oleva asia. Lainsäädäntö asian ympärillä jakautuu monen eri lain alueelle, eikä asiaan ole olemassa yhtä yksinkertaista ratkaisua. Tästä syystä useat eri kansanedustajat, it-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2016 vp

seni mukaan lukien, halusivat tarttua toimeen ja selvittää lainsäädännölliset mahdollisuudet puuttua hävikkiin.

Keskustelussa oleva lakialoite on askel siihen suuntaan, että yhteiskunta puuttuu ja velvoittaa, kuitenkin ilman sanktioita, kaupan alan toimijoita luovuttamaan hävikkiruuan hyötykäyttöön. On tärkeää kuulla ja huomioida alan toimijoiden toiveita ja kritiikkiä lakialoitteen suhteen. Käsillä oleva aloite on kuitenkin maltillinen askel kohti kestävämpää toimintatapaa.

Edustajat Koski ja Heinonen nostivat ansiokkaasti esiin niitä seikkoja, jotka ovat asian kääntöpuolia. Turha sääntely ei ole kenenkään toive, mutta ruokahävikin vähentäminen ei mielestäni ole turhaa sääntelyä.

Lakialoite on herättänyt toivottavaa keskustelua, joka jatkuu tämän jälkeen valiokunnassa. Oli lain kohtalo mikä tahansa, on aloite jo nyt lunastanut paikkansa muistuttamalla meitä kaikkia asian vakavuudesta sekä kannustamalla toimijoita kehittämään toimintaansa kestävämpään suuntaan. Lakialoitteen tärkein viesti on myös heikommassa asemassa olevien ihmisten huomioiminen. Lisäksi aloite muistuttaa meitä siitä, että ihmiskunnan kultuskulttuuri ei ole tällä hetkellä kestävällä tasolla. Aloite muistuttaa ja kannustaa meitä myös yksittäisinä kuluttajina kiinnittämään huomiota omaan kulutukseemme.

Edustaja Mykkänen nosti mielestäni tärkeän näkökulman esiin: muuttuvatko asiat pelkällä hyvällä tahdolla, (Puhemies koputtaa) vai tarvitaanko myös lainsäädäntöä ja veloitetta muuttua?

18.41 Ilmari Nurminen sd: Arvoisa puhemies! Ensin tätä sääntelykohtaa haluaisin kommentoida siten, että tässä on kuitenkin tarkoituksena resurssien käytön tehokkuus ja myös selkeiden pelisääntöjen luominen tämän hävikkiruuan jakeluun tällä hetkellä, koska tällä hetkellä sitä tehdään kuitenkin jo vapaaehtoisesti. Tämä tukee myös hallituksen kiertotaloustavoitteita, jotka ovat äärettömän tärkeitä. Tässä ei ole merkittäviä kustannuksia, vaikka joissain puheenvuoroissa sitä on epäilty, koska tällä hetkellä jo jätteiden kustannukset kaupoille ovat suuret. Itse tähän asiaan on lainsäädännöllä puututtava. Kun edustaja Mykkänen toi esiin tämän S-ryhmän, niin täytyy todeta, että ainoastaan HOK-Elannossa tätä asiaa on viety vahvasti eteenpäin.

Olisin halunnut kiittää vielä kokoomuksen eduskuntaryhmän puheenjohtajaa erittäin vahvasta viestistä valiokunnalle asian eteenpäinviemisestä — eli kiitos.

18.42 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Tällä lakialoitteella otetaan kantaa tärkeään aiheeseen. Suomessa ruokahävikkiä syntyy vuosittain peräti yli 70 kiloa henkeä kohti, ja maailmanlaajuisesti nämä lukemat ovat vieläkin hätkähdyttävämpiä. Erityisesti nykyisessä vaikeassa taloustilanteessa, jossa muun muassa leipäjonot ovat valitettavan pitkiä, on erittäin tärkeää sekä moraalisesti, taloudellisesti että ympäristösyistä, että mahdollisimman suuri osa nykyään pois heitettäväksi aiotusta ruuasta saataisiin ruoka-apua tarvitsevien piiriin. Lainsäädännön keinoin voidaan tietysti puuttua lähinnä kaupan alalla tapahtuvan hävikin pienentämiseen.

Edustaja Koski otti äsken esiin sen, että elintarviketeollisuuden ja kauppojen tulee muillakin tavoin pyrkiä vähentämään ruokahävikkiä. Hän otti esimerkiksi pakkauskojen pienentämisen, ja tämäkin keino on toki ilman muuta tarpeellinen, mutta tällä käsiteltävänä olevalla lakialoitteella on oma osansa ruokaa koskevia asenteita sivuavassa keskustelussa. Ei tämäkään lakialoite tietenkään ratkaise kaikkia aiheeseen liittyviä ongelmia, mutta se on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2016 vp

kuitenkin askel oikeaan suuntaan. Lakialoitteen tavoite on erittäin hyvä, ja toivonkin, että valiokunta käsittelee sitä täydellä vakavuudella.

18.43 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Tämä lakialoite on hyvä. Hallitus on tehnyt tässä hyvää työtä sääntelyn purkamisessa. Mutta ottaisin tämmöisen näkökannan tähän: näiden hygieniapassien ja muiden, mitä ne nyt ovat, kytät muun muassa grilleillä. Kohtasin yhden tällaisen, ja kyllä sillä virkamiehellä on paljon valtaa, kun se tulee sinne. Se pistää lapun luukulle, jos haluaa, ja ne ovat omasta mielestään tärkeitä. Tässä on semmoinen pelko, etteivät nämä vaan lisäännä tämän lakialoitteen myötä. Täytyy valiokunnan, kun nyt siellä on kuultavia ja näitä, myös kysyä siitä, että tämmöinen sääntelyn lisääminen tämän lakialoitteen myötä ei vain tule muun muassa pieniin yrityksiin. Nämä kytät tietysti ovat näitten suurten firmojen puolella mutta pieniä yrityksiä vastaan. Tätä minä painottaisin tässä.

18.45 Ville Tavio ps: Arvoisa puhemies! On ollut oikein mielenkiintoista seurata näitä puheenvuoroja, jotka ovat toisaalta olleet jälleen kerran aika muodollisiaakin. Mutta tämän aloitteen suosio on aika helppo ymmärtää, ja tämä aloite on varsin kannatettava.

Yksi tapa, millä tätä hävikkiä voitaisiin varmaan lähteä valtion toimesta kontrolloimaan, olisi ihan sopia joku tavoite ja seurata sitä hävikkiä, miten se tavoite toteutuu. Tässä on erittäin hyvä tämä näkökulma ruoka-avun antamisesta, ja muistankin, että yhdessä vaiheessa tuli semmoinen buumi, paljon uutisoitiin, että ihmiset ovat käyneet joistain kauppojen roskiksista dyykkaamassa ruokaa. Mutta sitten jossain vaiheessa kaupat jotenkin lukitsivat ne roskikset, enkä sitten tiedä, mikä siinä oli se koko kuvio. Mutta tässähän on just hienoa, että tämä... — Sopiiko muuten miten kauan puhua tästä paikaltaan? (Eduskunnasta: 2 minuuttia!) — 2 minuuttia, okei, kiitos. — Niin, tosiaan, tähän on oikein hyvä, että sitä hommaa kontrolloitaisiin.

Samoin tuli vain jostain mieleen sellainen, että en tiedä, mikä kaupoilla oli siinä, että ennen köyhät aina etsivät niitä tuotteita, missä olisi parasta ennen -päivämäärä lähestymässä. Se oli aina 50 prosenttia, mutta sitten se jossain vaiheessa meni 20 prosenttiin, sitten 30 prosenttiin, ja nyt ainakin joissain Helsingin Alepoissa on sellainen, että kello 21—23 saa niin kuin tupla-alennuksen. Siinä on pieni kikkailun maku, ja siihen pitäisi puuttua juuri järkevöittämällä tätä hommaa.

18.47 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa puhemies! Ajattelin, että on ehkä hyvä kommentoida tuota edustaja Hakkaraisen esille ottamaa hygieniapassia siltä osin, että puolustan kyllä hygieniapassin olemassaoloa. Yhtä lailla kuin meillä on tulityökortteja ja muita, varmistetaan, että ruuan jakelijalla tai käsittelijällä on tietty ammattitaito ja tieto tämän ruuan säilytyksestä tai tavasta, jolla sitä käsitellään. Ja tässähän syynä on suojella ihmisten terveyttä, ja haluaisin viestiä tästä salista sen, että terveystarkastajia tarvitaan edelleenkin ja heidän työtään kunnioitetaan.

Mutta vielä tähän itse ruokahävikkiin: Tässä on jokaisella oma vastuunsa, ja tämä on siltä osin helppo tehtävä, että sillä voi pelastaa maailmaa. Ei tarvitse miettiä samaan aikaan, ajetaanko autolla tai vähennetäänkö lentämistä päästöjen vuoksi, vaan voi vain lakata heittämästä ruokaa roskeen ja nauttia siitä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2016 vp

18.48 Ilmari Nurminen sd: Kiitos, puheenjohtaja, edustaja Taviolle hyvästä puheenvuorosta — tässä kuitenkin puhutaan syömäkelpoisesta ruuasta, ja tässä keskustelussa on välillä vähän mennyt tämä fokus sekaisin. Mutta kun tällä hetkellä esimerkiksi kaupoille saat-
taa olla edullista esimerkiksi rikkoa tuote taikka laittaa se lukollisiin astioihin tai hävittää tai muuta, niin tällä halutaan kokonaisvaltaisesti myös keskustella näistä rakenteista ja tästä lainsäädännöstä, jolla sitä voisi järkevöittää.

Sitten haluaisin nostaa esiin nämä ruokalajat. Itse olen saanut paljon viestejä päiväkodeista, yliopistojen keittiöistä ja muista, joissa linjatot saattavat olla vielä kolmen aikaan ihan täynnä ruokaa, ja tunnin päästä kaikki laitetaan suoraan roskiin. Sieltä puolelta tulee myös hirveästi viestiä. Tämä on asia, joka on meidän yhteinen ja jota on yhteistyössä tehty, ja toivottavasti tämä menee maaliin asti.

18.49 Tiina Elovaara ps: Arvoisa puhemies! Ihan lyhyesti kommentoisin vielä tätä kotien ja yksittäisten kuluttajien ruokahävikkiasiaa, ja siihen kyllä varmasti nämä pienemmät pakkauskoot ovat yksi hyvä ratkaisu. Mutta pitäisin tärkeänä myös sellaista seikkaa, että helpotettaisiin kierrättämisen mahdollisuutta ylipäättään myös kuluttajalla, mitä tulee esimerkiksi kodin ruokahävikkiin. Siihen tarvittaisiin kyllä niitä innovatiivisia ratkaisuja, mutta myös ihan konkretiaa. Esimerkiksi monilta taloyhtiöiltä puuttuu riittävät jäteastiat, jotta se kierrättäminen olisi helpompaa. Itsekin monia asioita kierrättäisin varmaan entistä enemmän, jos olisi siinä oman taloyhtiön pihassa riittävät astiat, joihin sitten viedä ja joista ne kuljetettaisiin eteenpäin. Eli meidän täytyy tehdä sillä lailla kuluttajaystävälliseksi tämä yhteiskunta tämän hävikin vähentämiseksi kaikilta osin.

18.50 Ville Tavio ps: Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Nurmiselle kommentista. Se tässä kieltämättä on just hyvää ja näkee, että tämä on harkittu aloite, koska tässä painotit, että on kyse syömäkelpoisen ruuan jakelusta.

Näissä puheenvuoroissa usein, muutenkin siis kun ruokahävikistä puhutaan, tulee semmoinen jännä globaali näkökulma ja ajatellaan sitä, että maailmassa näin paljon menee ruokaa hukkaan. Varmaan se on ongelma, mutta siitä on ehkä vaikeampi tosiaan ottaa sillä tavalla kiinni. Enemmän tuntuu, että se ongelma on minunkin mielestäni tämän syömäkelpoisen ruuan kautta nyt ensiaskeleissa tietenkin ratkaistavissa. Kun sitä ajattelee niin, että jos tämä jonkin sortin ikään kuin pilaantuneen ruuan hävikin torjuminen onnistuisi, niin sittenhän se ikään kuin vain menisi siinä ketjussa niin, että se tuotanto vähenisi, ja sitten jos se tuotanto vähenisi, niin sitten voisi ajatella, että se hinta esimerkiksi nousisi, tai miten se oikeastaan voitaisiin jakaa globaalilla tasolla, koska sen ruuan hinta muodostuu siitä, että sitä kuljetetaan. Se tuotantohinta ei ole siinä se korkea, vaan ihan ne myynti- ja kuljetushinnat ja nämä.

Tässä on kuitenkin siinäkin, että mentäisiin ketjussa näinpäin, että myös sitä pilaantuneen ruuan hävikkiä haluttaisiin jotenkin tavalla ja toisella estää, pointtina se taas, että siinä päästäisiin just siihen resurssisäästöön. Joku täällä mainitsikin sen, että jos säästetään ihan vain niitä tuotantoresursseja, niin silloin varmaan just aletaan puhua ehkä nimenomaan lihantuotannosta, koska siellä on sitten enemmän globaaleja vaikutuksia. (Puhemies koputtaa) Eli just tässä lihantuotannon resurssien säästämiseksi tämä olisi... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2016 vp

18.52 **Satu Taavitsainen sd:** Arvoisa puhemies! Vielä haluan nostaa tässä esille sen, että Euroopassahan eri maat ovat tehneet päätöksiä parlamentissa siitä, että on ruokahävikki kielletty, eli tämä ei suinkaan ole ollenkaan poikkeuksellista tai tavatonta, eli muissa maissa ollaan jo tällaisia lakialoitteita hyväksytty. Olisikin mielenkiintoista saada tietää, mitkä kaikki maat Euroopassa tai muualla maailmassa ovat jo tämän tehneet. Varmasti sitten siinä valiokuntakäsittelyssä tällainen selvitys myöskin tulee esille.

Muistan vuosi sitten olleen uutisen, jota hehkutettiin hyvin paljon, kun Ranska kielsi sen ruokahävikin kaupoilta. Samassa yhteydessä meillä eri avustusjärjestöt kertoivat, että he mielellään ottaisivat enemmänkin, jos vain saisivat. Yksi sellainen tunnettu ruuanjakojärjestö täällä Helsingissä on Hurstin leipäjono, jossa käy 5 500 ihmistä joka viikko hakemassa ruokaa, ja he ovat selkeästi kertoneet sen, että he kyllä pystyvät jakamaan enemmänkin, jos he vain saisivat lisää. (Puhemies koputtaa) Eli mahdollisuuksia kyllä on.

18.54 **Ilmari Nurminen sd:** Herra puhemies! Edustaja Taavitsainen kysyi muiden maiden kokemuksista. Muun muassa Ranskassa tämä on otettu käyttöön. Siellä hyväksytty laki oli hyvin paljon voimakkaampi kuin tämä lakiesitys. Siellä oli voimakkaat sanktiot, joita tässä meidän yhdessä valmistelemassamme lakialoitteessa ei olisi.

Tämä elintarvikelainsäädäntöhän on hirveän monimutkainen, ja valiokuntavaiheessa täytyy vielä tarkkaan pohtia näitä eri näkemyksiä ja painotuksia. Myönnetään, että tässä on tietysti haasteita muun muassa jakelun ja muun osalta, joihin vielä täytyy paneutua.

Sitten täällä on nostettu nämä tietyt yritykset. Me olemme jokainen tietysti saaneet palautetta tästä. Joillekin yrityksille tämä on nyt esimerkiksi kilpailuvaltti, eli he markkinoivat sillä, että he käyttävät ja heillä ei synnytetä hävikkiruokaa. Mutta tämä pitäisi nähdä kokonaisvaltaisena ohjauksena, jossa lainsäädännöllä tätä asiaa vähän tuupataan eteenpäin. Tähän halutaan kiinnittää huomiota meidän ympäristö- ja ekologisen ja kestävä kehityksen politiikan näkökulmasta ja resurssien tehokkaamman käytön kannalta.

Muita kokemuksia maailmalta en osaa sanoa, mutta tämä on valmisteltu Ranskan mallin pohjalta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.